

دستورالعمل ثبت اختراعات محیط زیستی

معاونت آموزش و پژوهش
دفتر پژوهش و توسعه فناوری های محیط زیست

تابستان ۱۳۹۳

به نام خدا

مقدمه:

بهره‌برداری‌های بی‌رویه از منابع طبیعی در سال‌های اخیر، بروز بحران‌های محیط زیستی مانند تخریب جنگل‌ها، کم‌آبی و خشک شدن دریاچه‌ها، رودخانه‌ها، و تالاب‌ها، به خطر افتادن تنوع زیستی، افزایش آلودگی‌های محیط زیست، و ... را به همراه داشته است. برنامه‌های مدیریتی و اجرایی، بهره‌مندی از مشارکت مردم، و همچنین استفاده از فناوری‌ها، ابداعات، و اختراعات در راستای کاهش معضلات فوق از جمله روش‌ها و اقدامات موثر برای رفع چالش‌های محیط زیستی می‌باشد.

با توجه به ارزش معنوی دارایی‌های فکری، همچنین قابلیت کاربردی برخی از دارایی‌های فکری که منجر به اختراع می‌شود، سبب شده تا بررسی و بهره‌مندی از آنها بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. لذا دستورالعمل پیش رو به عنوان روش مدونی برای بررسی و اعلام‌نظر در خصوص اختراعات محیط زیستی در سازمان حفاظت محیط زیست و ثبت آن‌ها در اداره ثبت مالکیت صنعتی تهیه شده است.

مبانی قانونی مربوطه:

- اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
- سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران.
- نقشه جامع علمی کشور (الویت‌های علم و فناوری کشور).
- سند ملی محیط‌زیست.
- فصل دوم قانون برنامه پنجم توسعه کشور (فصل علوم و فناوری).

اهداف:

- تصدی‌گری بررسی و اعلام‌نظر در خصوص اختراعات محیط‌زیستی ارسال شده به اداره ثبت مالکیت صنعتی.
- ثبت اختراعات محیط‌زیستی موثر در حفظ محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها.
- فراهم کردن زمینه‌های لازم برای تجاری‌سازی اختراعات محیط‌زیستی ثبت شده.

دامنه کاربرد:

سازمان حفاظت محیط‌زیست.

تعاریف:

سازمان: منظور سازمان حفاظت محیط‌زیست است.

دفتر: منظور دفتر پژوهش و توسعه فناوری‌های محیط‌زیست است.

اختراع (Invention) : محصول یا فرآیندی است که راه نوینی را جهت انجام کاری و یا راه حل فنی جدیدی را برای حل مشکلی ارائه می‌نماید. اختراعی قابل ثبت است که جدید، حاوی گام ابتکاری و عملاً قابل استفاده بوده و از موارد غیرقابل ثبت مندرج در قانون (نظیر تئوری‌ها، روش‌های ریاضی، روش‌های معالجه انسان یا حیوان، روش‌های انجام تجارت و کشف مواد طبیعی) نباشد. (مشمول بر ماده ۱ و ۲ قانون اختراعات مصوب ۸۶/۱۱/۳ مجلس شورای اسلامی می‌باشد).

گواهینامه اختراع (Patent): عبارتست از سندی متضمن گواهی حقی انحصاری که در قبال افشای جزئیات فنی یک اختراع برای عموم، برای یک دوره زمانی محدود (معمولاً ۲۰ ساله) به مالک یا مالکین اختراع اعطا می‌شود و البته در کشور یا کشورهایی معتبر است که این اختراع در آن‌ها به ثبت رسیده باشد. دارنده گواهینامه اختراع، دارای حقی انحصاری جهت تولید، توزیع، استفاده و یا واگذاری نتیجه اختراع خود می‌باشد. پس از انقضای مدت زمان اعتبار گواهینامه اختراع، عموم می‌توانند از نتایج آن به صورت رایگان استفاده نمایند.

داور: شخصی است دارای توانمندی داوری اختراع که توسط دفتر پژوهش و توسعه فناوری‌های سازمان انتخاب می‌شود.

تایید اختراع: بررسی و تایید تقاضا از لحاظ جدید، نوآوری و کاربردی بودن آن در محیط زیست.

منابع مورد نیاز:

- نیروی انسانی متخصص با تسلط کامل به زبان انگلیسی.
- کمیسیون فناوری مشکل از نمایندگان معاونت‌ها و دفاتر تخصصی سازمان.

محورهای موضوعی اختراعات:

- کلیه اختراعاتی که منجر به حذف یا کاهش آلودگی‌های محیط زیست در آب، هوا، و خاک شوند.
- کلیه اختراعاتی که منجر به حفظ ذخایر ژنتیکی گیاهی و جانوری شوند.
- کلیه اختراعاتی که منجر به حفاظت از اکوسیستم‌های آبی و خشکی شوند.
- کلیه اختراعات مربوط به حوزه انرژی‌های نو.
- کلیه اختراعاتی که منجر به کاهش مصرف انرژی شوند.

روش اجرا:

- ۱) تقاضای ثبت اختراع متقاضی به همراه مدارک و مستندات مربوطه که مطابق با اظهارنامه ثبت اختراع می‌باشد، به منظور بررسی و اعلام نظر از اداره کل ثبت مالکیت صنعتی به دفتر ارسال می‌شود.
- ۲) پس از بررسی اولیه کارشناسان دفتر، سه نفر داور برای بررسی و اظهار نظر در خصوص اختراع تعیین می‌شوند.
- ۳) مستندات مربوط به اختراع برای داوری به داوران ارسال می‌شود.
- ۴) نتیجه بررسی داوران در کمیسیون فناوری سازمان مطرح و تصمیم گیری نهایی صورت می‌گیرد.
- ۵) تصمیم گیری کمیسیون فناوری به اداره کل ثبت مالکیت صنعتی اعلام می‌شود.

تبصره ۱: سازمان نسبت به بررسی مدارک و مستندات ارسالی از اداره مالکیت ثبت صنعتی اقدام می‌کند.

تبصره ۲: داوران می‌توانند با هماهنگی دفتر، جلسه حضوری با مخترع به منظور ارائه توضیحات بیشتر وی داشته باشند. دفتر پس از درخواست داوران، برای برگزاری جلسه اقدام می‌کند.

صفحه ۴ از ۴	شماره بازنگری: ۰۰	کد مدرک :
-------------	-------------------	-----------

تبصره ۳۵: متقاضی جهت بررسی کارشناسی و داوری، مبلغ مورد تصویب در کمیسیون فناوری را به حساب پژوهشکده سازمان به شماره ۰۱۰۹۷۱۲۳۵۹۰۰۸ نزد بانک ملی ایران شعبه مرزداران واریز می کند.

تبصره ۴: مبلغ پرداختی توسط متقاضی، و حق الزحمه داوران در اولین جلسه کمیسیون فناوری هر سال تعیین می شود.

تبصره ۵: داور می تواند از کارشناسان سازمان یا خارج از سازمان انتخاب شود.

تبصره ۶: مدت زمان داوری علمی تقاضاها حداکثر ۱۵ روز می باشد.

تبصره ۷: خانواده های شهدا، جانبازان و ایثارگران با ارائه مدرک معتبر از ۳۰ تا ۵۰ درصد تخفیف برخوردار می شوند.

تبصره ۸: دانشجویانی که موضوع اختراع در حیطه فعالیت علمی و رشته تحصیلی شان باشد، از ۳۰ درصد تخفیف برخوردار می شوند.

تبصره ۹: کارکنان سازمان حفاظت محیط زیست و ادارات تابعه از ۵۰ درصد تخفیف برخوردار می شوند.